

УДК 330.322

Ковальчук Н. О.,

n.kovalchuk@chnu.edu.ua, ORCID ID: 0000-0001-7886-2485,

Researcher ID: S-1888-2016,

к.е.н., доц., асистент кафедри фінансів і кредиту, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці

Соколюк М. В.,

marisha.soko.102@gmail.com, ORCID ID: 0009-0002-2639-942X,

здобувачка, кафедра обліку та аудиту, Державний податковий університет, м. Ірпінь

КАПІТАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ: СТРУКТУРНО-ГАЛУЗЕВИЙ СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Анотація. Стаття присвячена аналізу структурно-галузевих особливостей капітальних інвестицій в Україні протягом 2020-2024 років, у період, коли економічний розвиток країни зазнав глибоких трансформацій, зумовлених воєнним станом. Метою дослідження є здійснення системного аналізу динаміки надходжень капітальних інвестицій, виокремлення ключових тенденцій їх розподілу за видами економічної діяльності, а також оцінка співвідношення матеріальних та нематеріальних активів у цілісній структурі інвестування. У ході аналізу виявлено, що після різкого скорочення обсягів капітальних інвестицій у 2022 році інвестиційна діяльність в Україні поступово відновлюється, а саме: у секторах, що забезпечують функціонування обороноздатності країни. Вже у 2023-2024 роках спостерігається зростання ділової активності та з'являються ознаки стабілізації інвестиційного середовища. У нових умовах найбільші обсяги капіталовкладень зосереджені у промисловості, сферах оптової та роздрібною торгівлі, державному управлінні та оборонному комплексі. Дані напрями залишаються провідними і при аналізі абсолютних показників інвестування, а також при розгляді динаміки їх зростання, що окреслює їх визначальну роль при підтримці економічної стійкості держави. Поряд із цим досліджено структурні диспропорції у складі капітальних інвестицій. Тобто аналіз питомої ваги матеріальних та нематеріальних активів засвідчує переважання інвестицій у матеріальні складові, частка яких становить від 92-99% від загального обсягу. Водночас залишаються мінімальними інвестиції у нематеріальні активи, зокрема у науковій розробці, інноваційні рішення та технології. Така модель інвестування підкреслює критичну необхідність матеріальних активів у провідних сферах для підтримки обороноздатності країни та одночасно з цим формує ризики технологічного відставання. Часткова переорієнтація та підвищення ролі нематеріальних активів у загальній структурі капіталовкладень може стати умовою для формування довгострокової конкурентоспроможності України, ефективного відновлення інвестиційного та економічного потенціалу в повсенні роки.

Ключові слова: капітальні інвестиції, інвестиційна діяльність, матеріальні активи, нематеріальні активи, галузі, види діяльності.

Kovalchuk N. O.,

n.kovalchuk@chnu.edu.ua, ORCID ID: 0000-0001-7886-2485,

Researcher ID: S-1888-2016,

Ph.D., Associate Professor, Assistant Professor of the Department of Finance and Credit, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi

Sokoliuk M. V.,

marisha.soko.102@gmail.com, ORCID ID: 0009-0002-2639-942X,

Postgraduate, Department of Accounting and Auditing, State Tax University, Irpin

CAPITAL INVESTMENTS IN UKRAINE DURING MARTIAL LAW: STRUCTURAL AND SECTORAL STATISTICAL ANALYSIS

Abstract. The article is devoted to the analysis of structural and sectoral features of capital investments in Ukraine during 2020-2024, a period when the country's economic development underwent profound transformations caused by the state of war. The purpose of the study is to conduct a systematic analysis of the dynamics of capital investment

inflows, identify key trends in their distribution by type of economic activity, and assess the ratio of tangible and intangible assets in the overall investment structure. The analysis revealed that after a sharp decline in capital investment in 2022, investment activity in Ukraine is gradually recovering, particularly in sectors that ensure the country's defense capabilities. This is because business activity is already growing in 2023–2024, and there are signs of stabilization in the investment environment. Under the new conditions, the largest volumes of capital investment are concentrated in industry, wholesale and retail trade, public administration, and the defense sector. These areas are considered leading ones when analyzing absolute investment indicators and examining their growth dynamics, which defines their decisive role in supporting the economic stability of the state. At the same time, structural imbalances in the composition of capital investments have been studied. Specifically, an analysis of the share of tangible and intangible assets shows a predominance of investments in tangible components, which account for 92–99% of the total volume. At the same time, investments in intangible assets, in particular in scientific research, innovative solutions, and technologies, remain minimal. This investment model emphasizes the critical need for tangible assets in key areas to support the country's defense capabilities and, at the same time, creates risks of technological backwardness. A partial reorientation and enhancement of the role of intangible assets in the overall structure of capital investments may become a prerequisite for the formation of Ukraine's long-term competitiveness and the effective restoration of its investment and economic potential in the post-war years.

Key words: capital investments, investment activity, tangible assets, intangible assets, industries, types of activity.

JEL Classification: E22, O11, C10

DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2026-85-15>

Постановка проблеми. Повномасштабне вторгнення суттєво вплинуло на інвестиційне середовище України, спричинивши скорочення обсягів капітальних інвестицій та змінивши їхню структуру. Варто враховувати, що капітальні інвестиції відіграють визначальну роль у забезпеченні економічної стабільності, модернізації виробництва, підтриманні на належному рівні конкурентоспроможності економіки країни. Саме за таких умов постає важливість виявлення основних тенденцій, закономірностей та динаміки інвестиційної активності. Потенційність відновлення, можливі ризики, проблематика галузевих та структурних диспропорцій зумовлює актуальність як дослідження капітальних інвестицій у розрізі основних видів діяльності, так і міжструктурний аналіз вкладень у активи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні аспекти інвестиційної діяльності та капітальних інвестицій, їх визначну роль в економіці країни, а також тенденції інвестиційної активності у своїх роботах вивчали Гук О., Кушнір О., Мазур Н., Мохонько Г., Намлієва Н. та інші сучасні дослідники.

Постановка завдання. У даній роботі увага сконцентрована на вивченні сучасного стану капітальних інвестицій у 2020–2024 роках, аналізі їх динаміки та структури за основними видами економічної діяльності. Також одним із завдань є аналіз співвідношення матеріальних і нематеріальних інвестицій, що в результаті дозволить окреслити можливі напрями підвищення ефективності інвестиційної активності.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні в Україні розвиток інвестиційної діяльності є одним із провідних напрямів державного регулювання, адже позитивний ефект від інвестицій впливатиме на соціально-економічний розвиток країни в кризових умовах. У воєнний час інвестиції здатні частково компенсувати спад економіки,

стимулюючи виробництво у важливих галузях для економіки, забезпечуючи інноваційний розвиток, зберігаючи можливість адаптуватися до нових умов [3].

Держава як суб'єкт інвестиційної діяльності, безпосередній учасник та регулятор забезпечує підтримку реалізації інвестиційних проектів, виступає гарантом, здійснює управління інвестиційними проектами та забезпечує контроль за дотриманням законодавства [9]. Тому державне регулювання інвестиційної діяльності передбачає сукупність заходів, методів та інструментів для формування сприятливого інвестиційного фонду, забезпечення конкурентних переваг на світових ринках [4].

Капітальні інвестиції є одним із ключових чинників, що визначають темпи та якість розвитку економічної системи держави, адже через капіталовкладення здійснюється модернізація виробництва, оновлення інфраструктури, що в результаті сприяє конкурентоспроможності національної економіки. Комплексне й цілеспрямоване використання капітальних інвестицій у синергії з ефективною інвестиційною політикою створює підґрунтя для формування раціонального внутрішньоекономічного простору, за якого можна забезпечити оптимальне використання наявних ресурсів та сприяти сталому розвитку держави [1].

Пропонуємо розглянути динаміку капітальних інвестицій упродовж 2020–2024 років, враховуючи зовнішньополітичні виклики та внутрішні структурні проблеми.

Згідно з рисунком 1 провідними видами діяльності за обсягами капітальних інвестицій є: “Промисловість” із середніми обсягами інвестицій за 2020–2024 роки – 163654,8 млн грн, “Державне управління й оборона; обов’язкове соціальне страхування” – 50688,9 млн грн, “Сільське, лісове та рибне господарство” – 38540,1 млн грн, “Будівництво” – 37297,7 млн грн, “Транспорт, складське

господарство, поштова та кур'єрська діяльність” – 33742,9 млн грн, “Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів” – 33254,0.

За період 2020-2021 років у даних секторах економіки спостерігається позитивна тенденція до зростання капітальних інвестицій. Проте з початком повномасштабного вторгнення зафіксовано різке зниження обсягів інвестицій. Виразне падіння відбулося у галузі промисловості, де сума інвестицій знизилася вдвічі (-96480,0 млн грн або -50,5%), а також у секторах державного управління та оборони (-57,4%), будівництва (-53,1%), торгівлі (-49,8%), сільського господарства (-33,6%), транспорту (-15,3%).

Це свідчить про значну чутливість інвестиційної активності до внутрішньої ситуації у державі та можливих воєнно-політичних ризиків, що викликало загальну економічну невизначеність.

Проте, починаючи з 2023 року, відзначається відновлення обсягів капітальних інвестицій у більшості секторів, що вказує на адаптацію до нових умов та активізацію відновлюваних процесів. Найпомітніше зросли обсяги капітальних інвестицій у промисловості – у 2,2 рази (+114442,4 млн грн), державному управлінні та обороні – у 2,3 рази (+33946,3 млн грн), торгівлі – у 2 рази (+22386,4 млн грн), що у 2024 році перевищує докризові показники (у 2021 році). Це свідчить про переорієнтацію виробничих потужностей на

потреби воєнного часу та подальшого відновлення, а також відображає підвищену увагу до сектору безпеки.

Розподіл капітальних інвестицій за видами активів (рис. 2) свідчить про збереження традиційної орієнтації економіки на матеріаломісткість вкладення. Зокрема, у промисловості частка матеріальних активів у середньому становить 97,6%, а вкладення в нематеріальні активи – лише 2,4%. Водночас у галузі промисловості у структурі активів домінують машини, обладнання, інвентар (42,5%) та інженерні споруди (39,2%), що вказує на модернізацію виробничих потужностей. Аналогічно у секторі торгівлі здійснюється розподіл інвестицій між матеріальними (94,1%) та нематеріальними (5,9%) активами з найвищою середньою часткою інвестицій у машини, обладнання, інвентар (33,6%) та нежитлові будівлі (24,4%) за 2020-2024 роки. У сфері державного управління та оборони спостерігається майже абсолютна перевага матеріальних активів (99,8%), з яких основними напрямками капіталовкладення є інженерні споруди (52,6%). Попри зростаючу роль нематеріальних активів у забезпеченні довгострокової ефективності, інноваційного розвитку частка нематеріальних інвестицій залишається вкрай низькою.

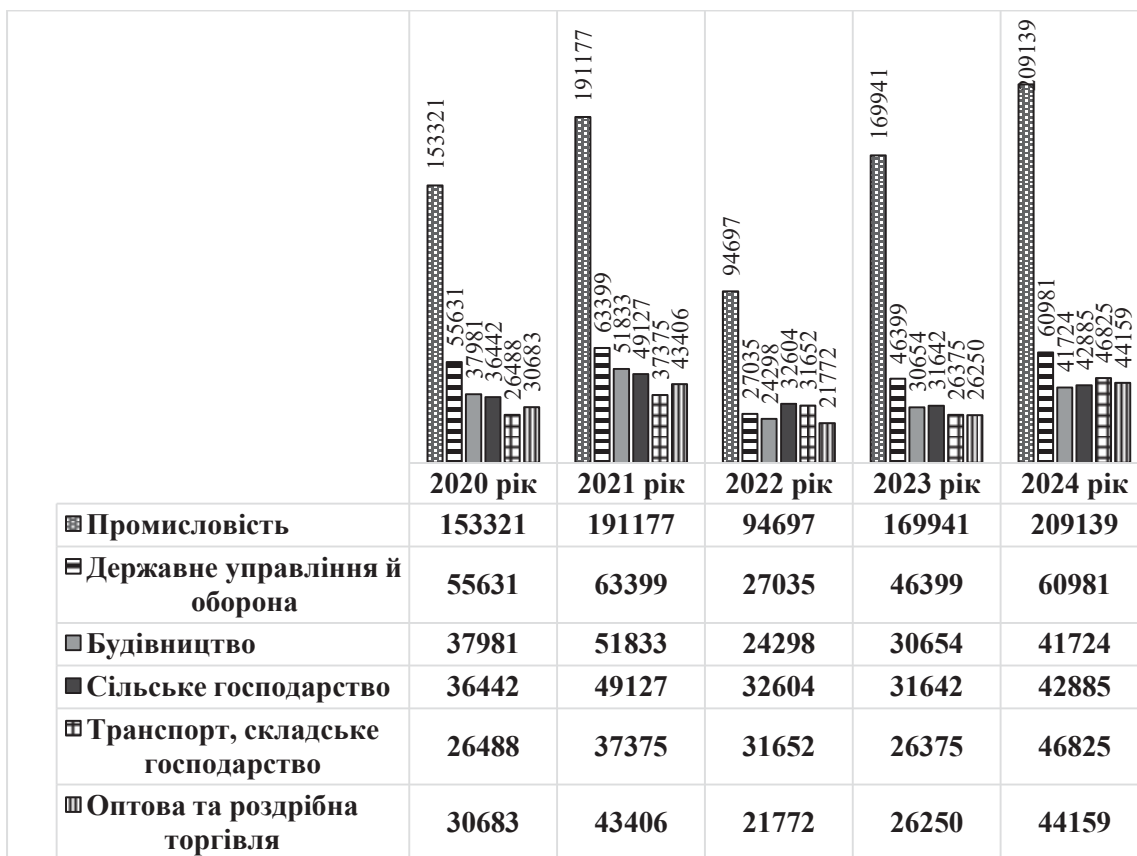

Рис. 1. Динаміка капітальних інвестицій у 2020-2024 роки за провідними видами діяльності, млн грн

* Розраховано авторами на основі [2]

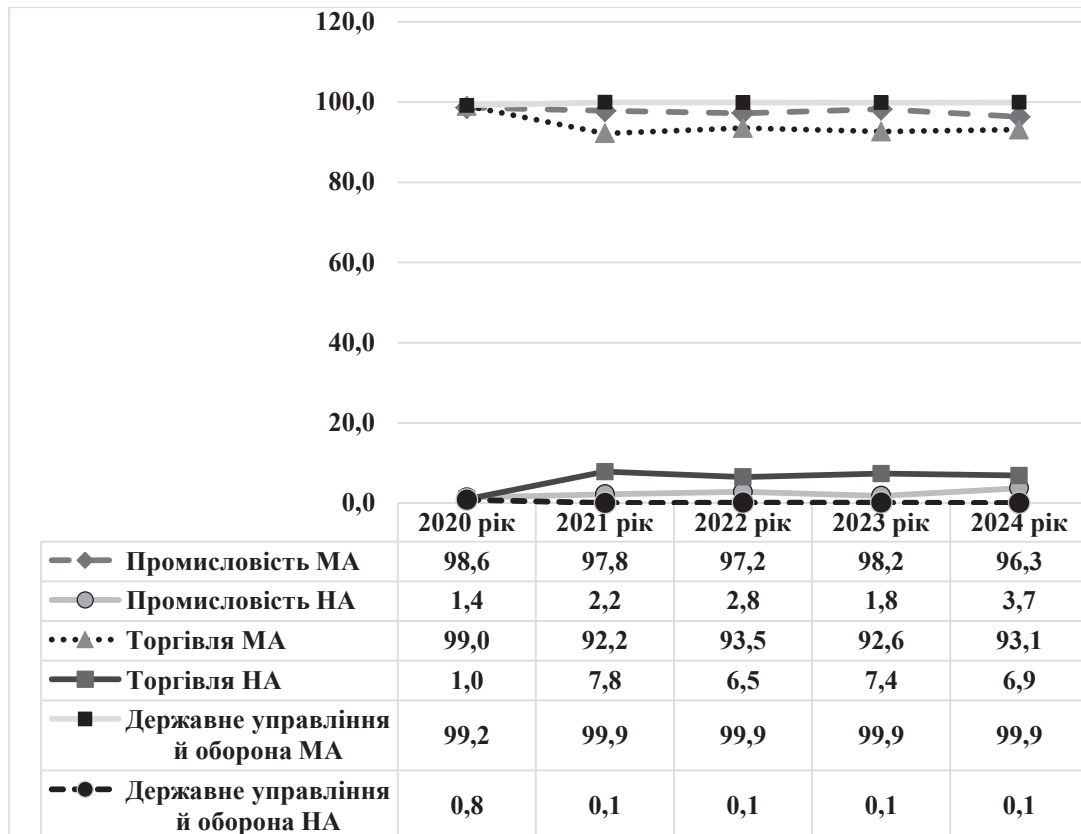

Рис. 2. Питома вага інвестицій у матеріальні та нематеріальні активи за основними видами діяльності протягом 2020-2024 років

* Розраховано авторами на основі [2]

Попри вищезазначене відновлення обсягів капітальних інвестицій, сфера інвестиційної діяльності залишається нестабільною та характеризується низкою інституційно-структурних проблем [5]. Найбільш вагомими факторами, які впливають на стримання повноти реалізації інвестиційного потенціалу держави, є:

- макроекономічна нестабільність, оскільки економіка України залишається чутливою до нових змін, що виявляється у коливаннях курсу, рівні інфляції, зниженні купівельної спроможності;
- політична нестабільність та вплив воєнних дій;
- недосконалість правового інституційного середовища (а саме: йдеться про те, що стосується захисту прав власності, складності судових процедур), низький рівень довіри до державних інституцій, бюрократизація [5].

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Аналіз динаміки та структури капітальних інвестицій в Україні у 2020-2024 роках підтверджує важливу роль у підтриманні економічної стабільності та модернізації секторів. Після різкого падіння обсягів інвестицій у 2022 році спостерігається поступове відновлення інвестиційної активності. Галузеві відмінності інвестиційного профілю вказують на різну адаптивність секторів до змін зовнішнього середовища. Так, промисловість, торгівля, державне управління та оборона зберігають лідерство за обсягами інвестицій.

У межах структурного аналізу відзначається переважання матеріальних інвестицій. Так, у галузі промисловості середнє значення питомих ваг матеріальних інвестицій у загальній структурі за 2020-2024 роки склало 97,6%, у галузі торгівлі – 94,1%, у галузі державного управління та оборони – 99,8%. Одночасно нематеріальні активи залишаються незначними, що може стримувати інноваційний розвиток.

Варто враховувати, що активізація інвестиційної діяльності вимагає комплексного підходу. Тому основними стратегічними напрямками щодо підтримки та розвитку інвестиційного потенціалу держави є: вдосконалення нормативно-правового поля, в тому числі антикорупційного, судового, трудового законодавства; запровадження державних стимулів; розвиток фондового ринку; стимулювання та посилення міжнародного економічного партнерства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гук О., Мохонько Г., Шендерівська Л. Тенденції інвестування в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. № 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-35>.
2. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Мазур Н., Кушнір О. Капітальні інвестиції в економіці України: значення та вплив в умо-

вах змін. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. № 4. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-03-05>

4. Намлієва Н. Методи інвестиційного державного регулювання в національній економіці. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова*. 2018. Т. 23, № 2(67). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2018_23_2_7

5. Павленко Т., Кравченко М. Інвестиційний клімат України: основні проблеми та перспективи формування. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи. Збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 08 грудня 2022 року). До 30 річниці факультету менеджменту та маркетингу КПП ім. Ігоря Сікорського.

6. Партин Г., Дідух О. Капітальні інвестиції: сутність, сучасні тенденції та вплив на зростання обсягів ВВП. *Ефективна економіка*. 2021. № 3. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.3.86>

7. Ратушний С. Капітальні інвестиції як об'єкт фінансового контролінгу. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 3(109). С. 105-117. [https://doi.org/10.26642/ema-2024-3\(109\)-105-117](https://doi.org/10.26642/ema-2024-3(109)-105-117)

8. Руженський М., Мельник О., Кульбачний С. Інвестиційний клімат в Україні: стан та перспективи поліпшення. *Вчені записки : збірник наукових праць*. 2022. № 27 (2). https://doi.org/10.33111/vz_kneu.27.22.02.05.033.039

9. Суц О. Держава як суб'єкт інвестиційної діяльності. *Право та інновації*. 2022. № 3(39). [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2022-3\(39\)-11](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2022-3(39)-11)

10. Чернишев В., Окара Д., Ковальова І. Аналіз стану капітальних інвестицій в економіку регіонів України. *Ефективна економіка*. 2020. № 1. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.1.66>

REFERENCES

1. Huk O., Mokhonko H. and Shenderivska L. (2021), Tendentsii investuvannia v Ukraini, *Ekonomika ta suspilstvo*, № 29. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-35>

2. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy*, available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Mazur N. and Kushnir O. (2022), Kapitalni investytsii v ekonomitsi Ukrainy: znachennia ta vplyv v umovakh zmin, *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriia: ekonomika ta upravlinnia*, № 4. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-03-05>

4. Namliieva N. (2018), Metody investytsiinoho derzhavnoho rehuliuвання v natsionalnii ekonomitsi, *Visnyk ONU imeni I.I. Mechnykova*, t. 23, № 2(67), available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2018_23_2_7

5. Pavlenko T. and Kravchenko M. (2022), Investytsiinyi klimat Ukrainy: osnovni problemy ta perspektyvy formuvannia, *Biznes, innovatsii, menedzhment: problemy ta perspektyvy. Zbirnyk tez dopovidei III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (m. Kyiv, 08 hrudnia 2022 roku). Do 30 richnytsi fakultetu menedzhmentu ta marketynhu KPI im. Ihoria Sikorskoho.

6. Partyn H. and Didukh O. (2021), Kapitalni investytsii: sutnist, suchasni tendentsii ta vplyv na zrostannia obsiahiv VVP, *Efektivna ekonomika*, № 3. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.3.86>

7. Ratushnyi S. (2024), Kapitalni investytsii yak ob'iekt finansovoho kontrolinhu, *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, № 3(109), s. 105-117. [https://doi.org/10.26642/ema-2024-3\(109\)-105-117](https://doi.org/10.26642/ema-2024-3(109)-105-117)

8. Ruzhenskyi M., Melnyk O. and Kulbachnyi S. (2022), Investytsiinyi klimat v Ukraini: stan ta perspektyvy polipshennia, *Veheni zapysky : zbirnyk naukovykh prats*, № 27 (2). https://doi.org/10.33111/vz_kneu.27.22.02.05.033.039

9. Sushch O. (2022), Derzhava yak subiekt investytsiinoi diialnosti, *Pravo ta innovatsii*, № 3(39). [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2022-3\(39\)-11](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2022-3(39)-11)

10. Chernyshev V., Okara D. and Kovalova I. (2020), Analiz stanu kapitalnykh investytsii v ekonomiku rehioniv Ukrainy, *Efektivna ekonomika*, № 1. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.1.66>

Стаття надійшла: 20.01.2026

Стаття прийнята: 17.02.2026

Стаття опублікована: 17.03.2026